

„Darovat kostní dřev? Pojďte s námi do toho i v Hodoníně“, vyzývají lékárníci

REGION - Český národní registr dárců kostní dřevě je jediný ve střední a východní Evropě. V současné době eviduje již více než 90 tisíc těch, kteří jsou ochotni kdykoli pomoci nemocným, kteří potřebují kostní dřev. Tedy nepatrné množství zdravých krvetvorných buněk pro transplantaci. Zachráněním přitom může být každý z nás. Stačí jen sebrat odvahu a nechat se zapsat do registru. Díky osvětě a kampaním, které podporují známé osobnosti, se to daří – a to i na jihu Moravy. Jen do konce letošního srpna v Darovacím centru Fakultní nemocnice Brno, kam spadají také dárci z Hodonínska, se jich zapsalo už 617. A z toho účtyhodných 149 dobrovolníků jen v dubnu. Nábor nových dárců do registru je ale nutný, kritéria pro shodu dárců s příjemcem jsou totiž velmi přísná. Kolem portálů a nikdy nekončící marketingové práce se točí profesionálové, ale také spousta srdcařů. Zapsat se nyní díky nim budou moci 1. října od 14. do 16. hodin také lidé v Hodoníně. Akci s názvem „Lékařníci do morku kosti“ tam v Léčárně Dům zdraví Horní Váhy ve spolupráci s hodonínskou nemocnicí pořádá sympatická partička lékárníků. „Proč to všechno děláme? Nikdo z nás nevíme, kdy můžeme podobnou pomoc sami potřebovat,“ říká **TOMÁŠ MARCINEK**, který s nápadem přišel.

Přivedl vás k tomuto kroku nějaký konkrétní případ v okolí, nemocný kamarád nebo někdo z rodiny? Nebo spíše filozofie pomoci těm, kteří to potřebují?
O darování kostní dřevě jde poslední dobou více slyšet. Může za to síla sociálních sítí a perfektní práce Českého národního registru dárců dřev. Už dlouho jsem o tom přemýšlel. Impulsem byla možná i má dvouletá dcera. Člověk totiž po narození dítěte rázem přehodnotí své priority. A jelikož mám fajn kolegy, tak mě v mé myšlence podpořili. Ona vlastně původní myšlenka byla, že jen vstoupím do registru. Postupem času nás napadlo uspořádat větší akci a to přímo v lékárně, tak

abychom přivedli co nejvíce potenciálních dárců.

Dělali jste už někdy něco podobného?

Samozřejmě děláme různé osvětové akce, ale je to první akce tohoto typu a pevně doufám, že ne poslední.

Jak je náročné něco podobného uspořádat? Je potřeba místo i někde zaregistrovat?

Dalo by se říct, že jsem to zkusil a ono to vyšlo. Oslovil jsem paní Annu Zahradkovou z Pracovního střediska hematologie a transfúzní služby nemocnice TGM Hodonín, jako jedno z náborových center Českého národního registru kostní dřevě, a byl jsem velice mile překvapen. Poměrně rychle jsme se domluvili na termínu a čase. Jinak akci jsme organizovali spolu s kolegou Pavlem Krmenčíkem, který celou událost finančně podpořil a pro každého nově zaregistrovaného dárci si ze svého portálu Gigalekarna.cz přichystal menší poděkování.

Oslovili jste také nějaké organizace cíleně?

Samozřejmě. Nechali jsme vytvořit informační leták s logem, založili facebookovou stránku a oslovili také spoustu organizací pro podporu šíření dané události.

Jak bude nábor probíhat? Zřejmě nepůjde jen o zápis nových členů do registru, ale také o prvotní odběry. Jsou některé specifické?

Půjde o zcela běžný odběr krve. Vypíňuje se ještě dotazník týkající se zdravotního stavu.

Jak probíhá vlastní darování kostní dřevě?

Dneska už máme dva způsoby. Ten první většina lidí zná. Dochází k odběru kostní dřevě přímo z kosti, obvykle z pánve. Zárok se provádí v celkové anestezii, takže samotný zákrok neboli. Druhá metoda je možná pro většinu lidí sympatičtější. Dárci se několik dnů před samotným zákrokem aplikují injekce s růstovým faktorem pro granulocyty, tím dojde k vyplavení kmenových buněk do krevního řečiště. Samotný odběr probíhá za pomoci separátoru.

To znamená, že dárci leží i několik hodin na lůžku?

Ano, zjednodušeně můžeme říct, že leží pár hodin na lůžku, dívá se na televizi a přitom mu jednou žilou odchází krev do přístroje a druhou žilou se mu vyfiltrovaná vrací zpět. Daný přístroj dokáže odlišit krevní elementy a oddělit to co potřebujeme.

Kde se odběry provádí? Pouze ve specializovaných centrech, nebo v každé nemocnici?

Pouze ve specializovaných centrech.

Je potřeba se na odběr nějak speciálně připravit? Jak dlouho trvá?

Tým hodonínských lékárníků.

Dárci musí projít kolečkem vyšetření, tak aby se chránil jak on samotný, tak příjemce. Celý proces trvá několik dnů. Záleželo na způsobu odběru. Dárci by měl mít při odběru nárok na placené volno, přesné informace se lidé dozví přímo v Dárcovských centrech.

Následuje po prvotním odběru krve ještě nějaké další vyšetření v nemocnici, případně u praktického lékaře?

K vyšetření dochází až při případné shodě kostní dřevě s čekajícím pacientem. V tu chvíli je dárci kontaktován. Bohužel ne vždy se podaří nalézt pro pacienta vhodného dárci. Jelikož jsou kritéria na shodu přísná, je potřeba mít co největší registr

potencionálních dárců.

Daroval jste vy osobně kostní dřev? Nebo někdo z vašich kolegů lékárníků, se kterými jste se vrhl do organizace náborové kampaně v Hodoníně?

Bohužel. Já i kolegové budeme teprve vstupovat do registru, takže můžeme jen doufat, že budeme mít tu možnost někomu pomoci.

Běží podobná kampaň ještě někde jinde na Hodonínsku, nebo je to čistě záležitost těchto dvou konkrétních lékárníků?

Je to záležitost těchto dvou lé-

tru dárců dřevě <http://www.kostnidren.cz/registr/>.

Doporučuji shlédnout krátké video, které naleznete právě na těchto stránkách. Informace se dozvíte také v každém náborovém centru. Obvykle je to hematologické a transfúzní oddělení dané nemocnice. **Jeden z patronů registru hec Ondřej Věchý Fiká, že dnes všechno přepočítáváme na peníze a dárcovství je protiváha, která nás kultivuje. Souhlasíte s ním?**

Souhlasím. Otázka je jestli ti co všechno přepočítávají na peníze, jsou schopni dárcovství

ho okolí?

Dárcovství je zcela anonymní. Dokonce se dárci nemusejí dozvědět, jestli proběhla transplantace úspěšně, či nikoliv. Vždy je to o souhlasu dané osoby. Naštěstí žádný příběh ze svého okolí neznám.

Čím je zápis do registru omezen?

Vstup do registru je omezen věkem (18-35 let), váhou nad 50 kg a dobrým zdravotním stavem. Dárci by také neměli mít ve své historii prodlázaná závažnější onemocnění. Na druhou stranu by se dalo říci, že kritéria jsou mírnější než při darování krve. Všechna kritéria naleznou zájemci na již zmíněném webu. **Většina lidí čeká v registru roky, některým se zdravotníci neovzobí. Co vše musí být ve shodě, aby se mi rozdrnel telefon, že právě moje kostní dřev je shodná s tím, kdo ji potřebuje?**

Zkoumají se tzv. HLA antigeny. Jsou to proteiny, malé výběžky, které jsou přítomny na všech buňkách našeho těla. Pro každého jedince jsou tyhle výběžky jedinečné. Tělo díky těmto antigenům rozpozná buňky vlastní a cizí. Mezi dárcem a příjemcem musí být co možná největší shoda těchto znaků transplantovaných buněk. Krevní skupina nemusí být totožná.

Pokud by měl kdokoli zájem uspořádat nábor u sebe v obci, ve firmě, sportovním odděle či na koncertě: Je nutné dohodnout se na odběru vzorků krve s místní nemocnicí, nebo jak vlastně na to?

Krev odebírá vždy zdravotník ze zasmulovaných dárcovských a náborových center, ale pokud se jedná o nábor "venku", mohou ho zajišťovat i dobrovolníci díky vatovým tyčinkám a výtěru z dutiny ústní. Vzorky se dále zaslají do nejbližšího dárcovského centra, kde by také v případě shody probíhala doplňující vyšetření. Vždy ale daná akce probíhá ve spolupráci s odborníky. Pokud by měl někdo zájem uspořádat podobnou akci, rozhodně se nemá čeho bát. Vždy najde někoho, kdo mu pomůže.

(Hana Raiskubová)

DAMBOŘICKÉ DĚTI POMÁHAJÍ SBÍRKAMI AŽ DO AFRIKY

Dambořice - V lednu letošního roku vznikl na základní škole projekt Kapka v moři dobra, ve kterém se rozhodli školáci pomáhat potřebným až do daleké Afriky. Velké zapojení ke spolupráci zdejších dětí a jejich rodičů je chválné. „Naši první velkou akcí bylo připojení se k hnutí Mary's Meals, které pomáhá nejchudším dětem po celém světě. Jedním z jejich projektů je i Batůžkový projekt, protože mnoho dětí nemá ani základní učební pomůcky jako sešity a tužky. Podle seznamu potřebných věcí děti společně po dobu tří týdnů na jaře přinášely batohy, pastelky a další školní potřeby, ale i oblečení a obuv pro africké děti ve věku 5-13

let,“ říká Marcela Křiklánová, jedna z organizátorek charitativní akce, asistentka školy v Dambořicích.

Afriku poznávali žáci společně i v rámci projektových hodin, přírodopisu či výtvarné výchovy. Přitom si dobře uvědomovali, že ne všichni se mají tak dobře jako u nás, že některé děti touží po vzdělání, ale bez pomoci druhých nemají šanci se do školy dostat.

„A tak jsme se s radostí zapojili do projektu. Zpočátku jsme měli jen několik batůžků, ale nakonec se nám společnými silami podařilo zaslat do Malawi 53 krásných aktovek, plně vybavených školními potřebami a základním oblečením,“ doplňuje Křiklánová.

Ukázka ze sbírky pro Afriku.

Dambořické děti byly tak nadšené, že chtěli v projektu pokračovat i v dalším školním roce.

„Proto jsme se rozhodli, že Batůžkový projekt zopakujeme. Od 25. září už vybíráme potřebné věci, které po zkompletování opět předáme do brněnské pobočky Mary's Meals. Navíc se naše škola připojuje k dalšímu projektu ostravské organizace Kola pro Afriku a od 21. října bu-

deme sbírat jízdni kola. Ta budou následně odeslána do Gambie, kde děti musí denně ujit i mnoho kilometrů, aby se mohly vzdělat,“ dodává ředitelka ZŠ a MŠ Drahomíra Beková k mimoškolním aktivitám zařízení.

Další dobročinné projekty Kapky v moři dobra plánují v Dambořicích zaměřit na potřebu u nás v České republice a to nejlépe v blízkém okolí.

(Text a foto: av)

Školáci z Dambořic.